

Omsorg, gränssättning och våldsförebyggande arbete på HVB

En introduktion

Socialstyrelsens kunskaps- och utbildningspaket om omsorg, gränssättning och våldsförebyggande arbete för föreståndare och personal på HVB

Kunskaps- och utbildningspaket

- Ett kunskapsstöd
- En webbutbildning
- En studiehandledning

Kunskapsstöd

- Socialstyrelsen fick i regleringsbrev för 2017 (S2016/07779/RS) i uppdrag att ta fram ett kunskapsstöd och utbildning för hem för vård eller boende (HVB) i frågor om gränssättning av barn som en del av en god vård. Uppdraget gällde inte HVB som drivs av Statens institutionsstyrelse.

Kunskapsstöd

- Bakgrunden till uppdraget var att det i tillsynen av HVB för barn och unga hade uppmärksammats att det ibland förekom olämpliga skydds- och begränsningsåtgärder mot barn. I Socialstyrelsens inledande möten med företrädare för HVB och andra intressenter efterfrågades dels vägledning kring vad personal får och kan göra i syfte att skydda barn från att komma till skada och dels vägledning kring att förebygga konflikter och våld på HVB.

Kunskapsstöd

- Gränssättning ingår i HVB-personalens ansvar för den dagliga omsorgen av barnen. Detta kunskapsstöd beskriver hur personal på HVB kan arbeta med att tillgodose barnens behov av omsorg, trygghet, tillsyn och fostran. Det finns även ett särskilt avsnitt om de juridiska förutsättningarna för begränsningsåtgärder och konsekvenser. Kunskapsstödet vägleder också kring våldsförebyggande arbete på HVB.

Kunskapsstöd

- Kunskapsstödet riktar sig till personal med ansvar att utforma och genomföra vård och omsorg på HVB för barn och unga med utagerande beteende. Det är tänkt att kunna användas oavsett hemmets behandlingsinriktning och metoder i övrigt.

Kunskapsstödet innehåll

- **Introduktion**
- **Omsorg och gränssättning**
 - Avsnittet tar upp omsorgsansvar, ansvarsfördelning vid placering på HVB, barn som rättighetsbärare, det tredelade föräldraskapet, forskning om föräldraskap och om omsorg av ungdomar på institution.

Kunskapsstödet innehåll

- **Omsorg och gränssättning på HVB**

- Avsnittet beskriver utgångspunkter för omsorg på HVB, omsorgstrategier på HVB, vikten av lyhörd personal och positiv samvaro, förväntningar och gränssättningar, uppsikt och tillsyn, positiv uppmärksamhet och logiska konsekvenser, struktur och förutsägbarhet, juridiska förutsättningar för begränsningsåtgärder och konsekvenser, rättsliga utgångspunkter, skydds- och begränsningsåtgärder samt konsekvenser.

Kunskapsstödet innehåll

- **Våldsförebyggande arbete på HVB**
 - Avsnittet behandlar ansvar för trygghet och säkerhet på HVB, våldsförebyggande arbete i tre preventionsnivåer – gott vårdklimat, god beredskap, hantera upptrappade situationer – våldsamma incidenter, nöd, nödrätt och nödvärn, stöd efter våldsamma incidenter, dokumentation, anmälan och att utreda, följa upp och utvärdera åtgärder.

Webbutbildning

- En webbutbildning kopplat till innehållet i kunskapsstödet. Utbildningen vänder sig till behandlingspersonal och är uppbyggd i flera korta moduler som man kan genomgå vid ett eller flera olika tillfällen. Efter avslutad utbildning kan deltagaren få ett kursintyg. Webbutbildningen består av information, frågor och svar samt reflektionsövningar. De individuella reflektionsövningarna knyter an till de gemensamma reflektionsfrågorna i studiehandledningen.

Webbutbildning

- Webbutbildningen kan användas i kombination med andra former för utbildning, reflektion och diskussion på arbetsplatsen. Webbutbildningen kan också genomföras i grupp.

Webbutbildningens innehåll

Kapitel 1, HVB-personalens ansvar, fungerar som en introduktion till resten av webbutbildningen. Den innehåller bland annat information om det tredelade föräldraskapet, ansvaret för omvårdnad, trygghet, god fostran och tillsyn enligt föräldrabalken, barnets rättigheter och olika typer av föräldraskap.

Webbutbildningens innehåll

Kapitel 2, Gränssättning, regler och konsekvenser, innehåller fiktiva situationer som du får reflektera över och kan diskutera med dina kollegor. Kapitlet tar bland annat upp vikten av stabilitet och struktur, vad som kan vara bra att tänka på vid gemensamma och individuella regler och begränsningsåtgärder enligt föräldrabalken.

Webbutbildningens innehåll

Kapitel 3, Samma syn på saken, du träffar Thomas och hans kolleger när de får anledning att se över sina rutiner. Hur gör personalen för att alla i personalen ska agera konsekvent? Hur vet de unga att alla blir behandlade på ett likvärdigt sätt?

Webbutbildningens innehåll

Kapitel 4, Att skapa ett gott vårdklimat, ger möjlighet att reflektera över hur man kan arbeta med den psykologiska och fysiska miljön för att förebygga konflikter och våld på HVB. Flera fiktiva fall låter dig tänka om hur man kan agera i olika situationer. Kapitlet innehåller också möjlighet att reflektera över sin egen attityd och sitt eget agerande angående stressiga och hotfyllda situationer.

Studiehandledning

- Studiehandledningen riktar sig främst till dig som leder en HVB-verksamhet, som ansvarar för kompetensutveckling eller som håller i utbildningstillfällen. Studiehandledningen ger förslag på hur kunskapsstöd och webbutbildning kan användas såväl enskilt som i grupp.

Studiehandledning

- I studiehandledningen finns förslag på reflektionsfrågor och modeller för reflektionsövningar.
- Den ena delen av studiehandledningen handlar om hur utbildning kan genomföras med kunskapsstödet som utgångspunkt. Den andra har webbutbildningen som grund.
- Självklart kan kunskapsstöd och webbutbildning kombineras.

Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se/stod-i-arbetet/barn-och-unga/hvb/